

EDITORIAL

Tapuson an korap ngan pakuri nga rehimen US-Marcos

Puno hin kahambugan nga igin-anunsyo ni Ferdinand Marcos Jr an lista han mga tawo nga dabi ha korapsyon ha mga proyekto nga imprastruktura nga ha kulungan na kuno magpa-Pasko. Pagkabuwas, binuto naman ha iya nawong an pagkanta ni Zaldy Co nga ginmanduan hiya ni Marcos nga maglusot hin ₱100 kabilyon nga balor han mga proyekto ha 2025 nasyunal nga badyet.

Nalilisang hi Marcos ha pagpapadasig agud tahuban an kamatuoran nga kinakabag hiya ha kahadlok. Hadton Septyembre 21, inabot ha Malacañang an rapokdapok han gatus-kayukot nga nagprotesta kontra korapsyon, nga hasta yana ginsusundan pa gihapon hin mga paggios ha bug-os nga nasud. Waray umepekto lugod mas nakapan-insulto an mga parayaw niya nga “independyente nga komisyon,” pag-iisog ha mga korap nga upisyal ngan palpak nga proyekto, ngan mga luha han buwaya ha pag-arro hin pasaylo ha mga biktima han bagyo. Kadungan pa hini an mga manipulado nga datos han “pag-uswag” nga tuyo nga tahuban an tinuod nga kamutangan han katawhan.

Kundi pakyas ini nga mga panalinuguha. Diri nauuwat an katawhan labi na nga nabubuksas na hi Marcos komo hadi han korapsyon ngan numero uno nga pakuri. An iya bug-os nga rehimen, kaupod hi Sara Duterte, ngan an tanan nira nga kakunsabo ha korapsyon ngan pagpapakuri ha katawhan, an karuyag tapuson han katawhan.

Pukaw an katawhan nga hi Marcos la an pinakabag-o nga niyutiyo han sistema nga burukrata kapitalista nga estado nga maiha na nga naniniyupi ha katawhan Pilipino. Tikang ha iya amay nga hi Marcos Sr, tubtub ha kroniyismo ni Cory Aquino, mga nabursa nga kikkak ni Ramos, sindikato nga huweteng ni Estrada, mga iskandalo nga NBN-ZTE ngan *fertilizer fund* ni Arroyo, *pork barrel* ni Noynoy Aquino,

ngan Pharmally ngan Philhealth ni Duterte – kada niyutiyo nga rehimen pirme putos han anomaliya.

Ini nga burukrata-kapitalismo natahos hasta ha mga prubinsya, bungto ngan barangay. Nagririko an mga burukrata kapitalista samtang ludlod ha kakurian an ira mga molupyo. Dirudilain la an ira modus: mayda mga meyor nga ginpapaprenda ha ira an *honorarium* han mga upisyal han barangay, mayda nangangawat han pondo para ha ayuda, mayda nagbubursa han 60% han IRA han barangay, mayda ginhihimo nga gatasan an “development fund,” ngan iba pa. Nakapagpapariko hira tungod kay ginhihimo nira nga negosyo an pagtrabaho ha gubyerno. Diri naman hira napapagbaton ha ira mga krimen.

An burukrata kapitalismo diri la limitado ha pangawat ngan korapsyon—ini an sistematiko nga paggamit han pampulitika nga poder para dugang nga maghakin hin karikuhan ha pag-undong han interes han imperyalismo nga US. An mga upisyal nga nangangawat ha pondo han katawhan amo gihapon an nag-aabre ha nasud para ha pandambong, nanlulupot han tuna han mga parag-uma, nada-dabi ha mga kriminal nga operasyon sugad han ilegal nga droga ngan huruygo, nasuporta ha kontra-insurhensiya, ngan kabulig han hightaas

nga upisyal han militar ngan pulis nga nangungurakot liwat pinaagi han mga kontrata ngan ayuda militar. Hira liwat an mga upisyal nga nagduduso han mga palisiya ha ekonomiya nga nagpapabilin ha pagigin atrasado han nasud ngan nag-uulang ha tinuod hini nga kauswagan ngan katalwasan.

An korapsyon ngan burukrata kapitalismo diri bisan san-o mawawara basta nagpapabilin an sistema nga bagakolonyal ngan bagapyudal. Ini an nag-uundong ha makaklase nga paghahadi han dagko nga agaron maytuna, kumprador burgesya ngan burukrata kapitalista nga kaupod han imperyalismo nga US ha pagpulos ha dunot nga sistema.

"Tapuson..." sundan ha paypay 2

Pagpasidungog

Edmun “Ka Dalisay” Oros ngan Edwin “Ka Alas” Ventura

Mahimuon an mga kasama ha pagpili han ngaran ha sakob han rebolusyunaryo nga kagiusan. Tikang ha mga artista tubtub ha mga kahoy, bukad ngan iba pa, an mga ginpili nga ngaran ha pakigbisog mayda ginuhugutan ngan nakabasar ha personalidad, ha ira karuyag igpaabot ngan karuyag igsakinabuhi. Dinhi magtitikang an Rodante Urtal Command ha paghinumdom ha kinabuhi han duha nga batan-on nga kasama.

Kaparte hira Edmun “Ka Dalisay” Oros ngan Edwin “Ka Alas” Ventura ha yukut-yukot nga kabatan-unan nga parag-uma ha Northern Samar nga napukaw ha grabe nga kakablasan. Hi Ka Dalisay nagtikang ha Barangay Canmaria, Lapinig samtang gin-anak ha Barangay Senonogan de Tubang, Silvino Lobos hi Ka Alas.

Imbes nga humanon an pag-eskoyla han elementarya, ginsugbong dayon ni Ka Dalisay an responsabilidad ha pamilya komo suhag nga lalaki ngan nagin kabakyang ha pagpakabuhi han iya amay. An koprasan, pasakay ngan kasagingan an eskoylahan niya samtang an sundang, sa-ko ngan lukbahan an iya papel ngan lapis. Dinhi hiya nahibaro han labaw pa ha “abakada,” lugod temprano nga nasantop an reyalidad han paniniyupi ngan pananalumpigos.

Samtang, waray gud makag-eskoyla hi Ka Alas, diri tungod kay diniri hiya, kundi tungod kay pag-yag-payag la ngan ha dayuday hul-os nga ginpadunot an “eskoylahan” ha ira baryo. Tungod ha panlasurbo han peste nga *bunchy top*, naobliga hiya nga bumulig ha pag-aabaka, paglulukad ngan pagtatanum han bilanghoy bisan kun masinakitnon hiya. An kawaray hin serbisyo pankatilingban, kahibang han ira guti nga pakabuhi, grabe nga kakablasan ngan kawaray pulos han estado amo an nagpukaw kan Ka Alas nga suportahan an programa han demokratiko nga rebolusyon han katawhan ha ira baryo.

Nagin kaapi hira han Kabataang Makabayan antes magpultaym ha Bagong Hukbong Bayan (BHB), hi Ka Alas hadton 2017 ngan hi Ka Dalisay

hadton 2020. Maduroto ngan marayhak hira nga nagpatuman han pulitiko-militar nga buruhaton samtang padayon nga nagreremolde. Nagserbe nga upisyal ha linya han buruhaton hi Ka Dalisay diin naungbawan niya an pagigin maawuron. Naahibaro naman magbasa ngan magsurat hi Ka Alas ngan nagin upisyal han iskwad. Tungod ha maupay nira nga pagpatuman han mga buruhaton, nagin mga kaapi hira han Partido.

Damo kabeses nga naayat an ira panindugan. Gin-atubang nira an mga internal nga sumpakiay nga natural nga kaparte han pag-uswag han organisasyon, sugad liwat an mga personal nga problema. Kundi tungod kay mag-upay hira nga anak han katawhan nga pukaw ha ira klase, mapainubsanon hira nga namati ha mga sagdon para ha tukma nga pagtagad ha mga problema. Gin-atubang nira an pan-gigipit ngan pagpatay han pasista nga estado an ira mga kaurupdan, an grabe nga pangatake ha masa, ngan an waray hunong nga operasyon han militar, kundi bisan san-o waray hira pagsu-render.

Waray duda, nagin madig-on nga mga kasama hira Ka Alas ngan Ka Dalisay. Tubtub ha ira urhi nga gininhawa, ginpakyas nira an larang han militar nga pasu-renderon ngan gamiton hira kontra ha masa ngan kagiusan. Namartir ha agway hi Ka Dalisay hadton Marso 16, samtang Agosto 27 naman namartir ha Ka Alas, ngaduha ha Barangay San Jose, Mapanas.

Ginpakita nira Ka Dalisay ngan Ka Alas kun tiunan-o an ordinaryo nga

“Tapuson...,” tikang ha paypay 1

Kinahanglan dirudiretso nga ibukas ngan atuhan han katawhan an korapsyon han rehimen US-Marcos. Maglansar hin napapanahon nga mga protesta, lokal nga asembleya, ngan dirudilain nga pag-ato, nga nakatadong an kangalas ha puno nga kurakot nga hi Marcos. Abuton, pukawon, organisahon ngan pagiuson an pinakahiluag nga katawhan para tapuson an rehimen US-Marcos.

Kadungan hini, kinahanglan ipaliwanag ha pinakadamo nga tawo nga unob an korapsyon ngan burukrata kapitalismo ilarum han presente nga sistema. Pinaagi la han pagdaug han demokratiko nga rebolusyon han katawhan matatapos an burukrata kapitalismo ngan matutukod an usa nga gubyerno nga tinuod nga nagseserbe ha interes han katawhan. ■

katawhan, tungod kay ginhikawan han bataan nga mga katungod han dunot nga sistema nga bagakolonyal ngan bagapyudal, napukaw ngan nagdesisyon nga hasugon an makatadungan nga dalan han pag-aarmas ngan pakig-away ha ngaran han masa nga tiniyupi ngan rinaugdaug. Nahibaro hira nga diri sadang nga karawton la an ira makaluluoy nga kamutangan—an masa nga anakbalhas kinahanglan mapagdesisyon nga makig-away. Ha pagpasulong han gerra han katawhan, napamatud-an nira nga mahihimo han masa nga kolektibo nga ipakigbisog an ira demokratiko nga interes. Labaw ha tanan, napamatud-an nira nga dakila ngan mahinungdanon an paghalad han kinabuhi para ha katawhan.

An mga rebolusyunaryo nga ngaran nga Alas ngan Dalisay, nag-eespiho ha ira bulawanon nga susbaranan. Hira, kaupod an bug-os nga klase nga paraguma ngan katawhan, nagseserbe nga “alas” ha pagpasulong han demokratiko nga rebolusyon han katawhan. “Dalisay” an ira paghigugma para ha masa nga tiniyupi ngan ha katawhan.

(Tikang ha pahayag han Rodante Urtal Command, Bagong Hukbong Bayan-Northern Samar, Septyembre 1, 2025) ■